HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לג מלא אחד מד' מינין הלזו יפה יוצא וכנ"ל. מסוכה נמצא זה קל והלין היה מלמד חומר ממתלתא כדלרסת מה לולב הקל שמינו טהור גבלולות כבימים ים בו חומר זה שמינו טהור מגזל מלא ד' מינין סוכה חמורה שנהנתה בלילות כו': **עלי זית ועלי עץ עמת.** לאו ד' מינין נינהו: **ור"י סבר הכי לדפנות ועלי הדס ועלי עבות תמרים ועלי עץ עבות לסכך וענן מסככין בנסרים.** ול"ג של תרז ונכי נמי דהני נסרים מלחד מד' מינים הם מינו מעיקרא לדיקלא כשירין למגזל של גוזל דמי לאו להו כמין חמר דהא לר"י אין סוכה מלא בהכשר לולב מק"ו: **סלקה בנסרים של תרז** גרסינן הכא: **י' מיני תרזים הם.** והלם חד מיניהו במסכת ר"ה (דף כג.): **ביקירי ירושלים.** מנכבדי ירושלים העשירים: **במינו חוגדין זוטו מלמטה.** נמלא לגד העליון לנוי בעלמא ולא להכשיר מלוה לפיכך אינו מוסיף לעבור על בל תוסיף: **מגדלי הוסענא.** חוגדי הלולבים לשון גדילין. ולשון הש"ס לומר לכל לומן בדבר לשון זה כגון הך דבפרק משקין (מוי"ק דף יפ.) למגדלי לוהבי ולמגדלי תנורי בחולו של מועד הא למדת הש"ס פירוש לשון זה לשון עשיה ותקון: **שיירי כיה בית יד.** מלחת לגד של יקחנו במקום לגדו דקסבר אין הלגד מן המלוה כרבנן דלמרי אין לריך לגד: **דלא נהוי חלילא.** אין יד להוסענא ואין זו לקיחה: **לא ליקוט אינים הוסענא כסודרא.** כשנוטלו לעלת בו לא יכריך סודר שבין כתפיו על ידו ויחזוק בו הלולב: **חוזב קלר.** שהיו מביאין מי חטאת מעיר לעיר בשפופרת של קנים חרוכות ומנטיעין לוחם בהם לטהרת טמאים ומטביל הלחוב ומזה ולם היה קלר כשחבישו בפי השפופרת אינו מגיע למים שבתלם השני: **משפקו.** מלריכו כדי שפוקו: **בזוב.** פלך פוזי"ל בלע"ז שהנשים טווות בו: **ולקח.** חזוב וטבל בימים בשעת טהילה בעינן לקיחה: **לולב שמע מינה שמה לקיחה.** ומיהו כשהוח מזה לריך לאחוז בחזוב מפני שלם לוחזו בשפוקו הוח מעטע כלן וכלן ואינו מכוין ומזה על הכלי: **נפל משפופרת לשוקת.** לף האפר היו מביאין בשפופרת ומקדשין בו חת המים בשוקת של מבן שכל מעשה פרה בכלי חבנים היתה שם לפסר והיה נותן לפר משפופרת למים שבשוקת שהפר נותן למעלה לכילפין בשוטה (דף טז:) מים חיים של כלי שהמים נותנין מחילה של כלי ולא יפסיק לפר ביניהן והא לכתיב ונתן עליו מים מוקמינן (שם) לערבן. ושם בשבת לקדש נפל הפר משפופרת לשוקת שלא במחכוין פסול הקידוש דבעינן ולקחו מעפר שרפת החטאת ונתן וגו' [במדבר יט] שיהא לוקח בידו ונותן: **לא מצא ארבעת מינין יהא יושב ובטל והתורה אמרה בסוכות תשבו שבעת ימים סוכה של כל דבר** [ס] **וכן בעזרא אומר** [1] **צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות** [ס] (ועשו) **סוכות ככתוב** [א] [ב] **ורבי יהודה סבר הני לדפנות עלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לסכך** [ג] **ותנן מסככין בנסרין ד"ר יהודה אלמא סיב ועיקרא דדיקלא מינא דלולבא הוא ש"מ ומי אמר ר' יהודה ארבעת מינין אין מידי אחרינא לא** [ד] **והתניא סיככה בנסרים של ארז שיש בהן ד' טפחים ד"ה פסולה אין בהן ד' טפחים רבי מאיר פוסל ורבי יהודה מכשיר ומודה רבי מאיר שאם יש בין נסר לנסר כמלא נסר שמניח פסל ביניהן וכשירה מאי ארז הדם** [ה] **כדרבה בר רב הונא** [ס] **דאמר רבה בר רב הונא אמרי בי רב עשרה מיני ארזים הן שנא'** [2] **אתן במדבר ארז שיטה והדס וגו': ר' מאיר אומר אפילו במשיחה כו': תניא** [ס] **א"ר מאיר מעשה ביקירי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימוניות של זהב אמרו לו** [ו] **משום ראיה במינו היו אוגדין אותו מלמטה אמר להו רבה להנהו מגדלי הושענא דבי ריש גלותא כי גדליתו הושענא דבי ריש גלותא שיירי ביה בית יד כי היכי דלא תיהוי חציצה. רבא אמר** [א] **כל לנאותו אינו חוצץ ואמר רבה לא לינקיט איניש הושענא בסודרא דבעינא לקיחה תמה וליכא** [ס] **ורבא אמר** [ב] **לקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה אמר רבא מנא אמינא לה דלקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה דתנן** [ג] **אזוב קצר מספקו בחוט ובכוש וטובל ומעלה ואוחז באזוב ומזה אמאי** [3] **ולקח וטבל אמר רחמנא אלא לאו ש"מ לקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה ממאי דלמא שאני התם כיון דחבריה כגופיה דמי אלא מהכא** [ד] **נפל משפופרת לשוקת פסול הא** לא מלא אחד מד' מינין הלזו יפה יוצא וכנ"ל. מסוכה נמצא זה קל והלין היה מלמד חומר ממתלתא כדלרסת מה לולב הקל שמינו טהור גבלולות כבימים ים בו חומר זה שמינו טהור מגזל מלא ד' מינין סוכה חמורה שנהנתה בלילות כו': **עלי זית ועלי עץ עמת.** לאו ד' מינין נינהו: **ור"י סבר הכי לדפנות ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לסכך וענן מסככין בנסרים.** ול"ג של תרז ונכי נמי דהני נסרים מלחד מד' מינים הם מינו מעיקרא לדיקלא כשירין לגגזל של גוזל דמי לאו להו כמין חמר דהא לר"י אין סוכה מלא בהכשר לולב מק"ו: **סלקה בנסרים של תרז** גרסינן הכא: **י' מיני תרזים הם.** והלם חד מיניהו במסכת ר"ה (דף כג.): **ביקירי ירושלים.** מנכבדי ירושלים העשירים: **במינו חוגדין זוטו מלמטה.** נמלא לגד העליון לנוי בעלמא ולא להכשיר מלוה לפיכך אינו מוסיף לעבור על בל תוסיף: **מגדלי הוסענא.** חוגדי הלולבים לשון גדילין. ולשון הש"ס לומר לכל לומן בדבר לשון זה כגון הך דבפרק משקין (מוי"ק דף יפ.) למגדלי לוהבי ולמגדלי תנורי בחולו של מועד הא למדת הש"ס פירוש לשון זה לשון עשיה ותקון: **שיירי כיה בית יד.** מלחת לגד של יקחנו במקום לגדו דקסבר אין הלגד מן המלוה כרבנן דלמרי אין לריך לגד: **דלא נהוי חלילא.** אין יד להוסענא ואין זו לקיחה: **לא ליקוט אינים הוסענא כסודרא.** כשנוטלו לעלת בו לא יכריך סודר שבין כתפיו על ידו ויחזוק בו הלולב: **חוזב קלר.** שהיו מביאין מי חטאת מעיר לעיר בשפופרת של קנים חרוכות ומנטיעין לוחם בהם לטהרת טמאים ומטביל הלחוב ומזה ולם היה קלר כשחבישו בפי השפופרת אינו מגיע למים שבתלם השני: **משפקו.** מלריכו כדי שפוקו: **בזוב.** פלך פוזי"ל בלע"ז שהנשים טווות בו: **ולקח.** חזוב וטבל בימים בשעת טהילה בעינן לקיחה: **לולב שמע מינה שמה לקיחה.** ומיהו כשהוח מזה לריך לאחוז בחזוב מפני שלם לוחזו בשפוקו הוח מעטע כלן וכלן ואינו מכוין ומזה על הכלי: **נפל משפופרת לשוקת.** לף האפר היו מביאין בשפופרת ומקדשין בו חת המים בשוקת של מבן שכל מעשה פרה בכלי חבנים היתה שם לפסר והיה נותן לפר משפופרת למים שבשוקת שהפר נותן למעלה לכילפין בשוטה (דף טז:) מים חיים של כלי שהמים נותנין מחילה של כלי ולא יפסיק לפר ביניהן והא לכתיב ונתן עליו מים מוקמינן (שם) לערבן. ושם בשבת לקדש נפל הפר משפופרת לשוקת שלא במחכוין פסול הקידוש דבעינן ולקחו מעפר שרפת החטאת ונתן וגו' [במדבר יט] שיהא לוקח בידו ונותן:

לעזי רש"י

פוזי"ל (פושי"ל). פלך (לטוויה).

רבינו חננאל

דדייק מדתנן מסככין בנסרין דברי ר' יהודה, ותניא ר' יהודה אומר סוכה אינה נוהגת אלא בד' מינין שבלולב, ש"מ נסרין של דקל מין לולב הן. ואסיקנא נמי ארז מין הדס הוא. ר' מאיר אומר אפי' במישחה אוגדין. תניא אמר ר' מאיר מעשה ביהיר ירושלים שהיו אוגדין אותו בגימוניות של זהב, אמרו לו, במינו היו אוגדין אותו מלמטה. אמר רבה הנאגד עם ההדס הניחוהו בלא אגד, כי היכי דלא ליהוי חציצה. רבא אמר כל לנאותו אינו חוצץ, מין במינו הוא. אמר [רבא] [רבה] לא לינקוט אינש לולבא בסודרא, דבעינא ולקחתם ולוכא. רבא אמר לקיחה [ע"י דבר אחר] שמיה לקיחה, מהא דתנן בפרה פי"ב האזוב הקצר מספקו בחוט או בכוש, טובל ומעלה, אוחז באזוב ומזה. ר' יהודה ור' שמעון אומרים כשם שהזייה באזוב כך טבילה באזוב. פי' אליבא דתנא קמא דפליג עלייהו אמאי קא שרי, ולקח אזוב ובכוש, [פי'] שטוות בו הנשים נקרא כוש, אלא ש"מ לקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה. ודחינן דלמא שאני חוט וכוש דכיון דחבריה לאזוב, כי אזוב דמי, ולא דמי לסודר דלא חבריה ללולב. אלא מהא דתנן בפרה פרק ר' נפל הקידוש משפופרת על השוקת פסול.

עה א ב מיי' פ"ו מהל' לולב הלכה יג טור ש"ע ת"ח סי' תרנ"ח סעיף ז:

עו ג מיי' פי"ח מהלכות פרה הלכה ד סמג עשין לג:

עז ד מיי' פ"ט שם הלכה ג סמג שם:

1. וַאֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ וְיַעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל עָרֵיהֶם וּבִירוּשָׁלִַם לֵאמֹר צְאוּ הָהָר וְהָבִיאוּ עֲלֵי זַיִת וַעֲלֵי עֵץ שֶׁמֶן וַעֲלֵי הֲדַס וַעֲלֵי תְמָרִים וַעֲלֵי עֵץ עָבֹת לַעֲשֹׂת סֻכֹּת כַּכָּתוּב: נחמיה ח טו

2. אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז שִׁטָּה וְהֲדַס וְיִצְהָר שַׁמְתִּי אֲשִׁים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ תִּדְהָר וְתַאְשׁוּר יָחַדָּו: ישעיהו מא יט

3. וְלָקַח אֵזוֹב וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טָהוֹר וְהִזָּה עַל הָאֹהֶל וְעַל כָּל הַכֵּלִים וְעַל הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם וְעַל הַנֹּגֵעַ בְּעֶצֶם אוֹ בֶחָלָל אוֹ בַמֵּת אוֹ בַקֶּבֶר: במדבר יט יח

(ה) גמ' מאי מרז הדם (כלרסת וכו' שיטה והדס) תל"מ וע"ש בפ"ק מיומ: (ב) תום' ד"ה כי היכי וכו' לפמיב ואת כל כלי השרת לפר יפמו בפ:

גמ' וכן בעזרא. עיין מ"ש לעיל בגגליון דף יב ע"ש בר"ש ד"ה לפו הכה: שם ורבא אמר לקיחה ע"י ד"א. עיין יומל דף מז ע"ב בר"ש ד"ה רב ספא:

[א] (ור"י סבר כו' עד לסכך) תל"מ:

ומודה ר' מאיר. בין שיש בהן לרבעה בין שאין בהן לרבעה (לעיל יד:). שמניחה פסל. פסולת גוכן ויקב דהוי סכך כשר, והכי נמי מני למיתני ומודה ר' יהודה בהך לשיש בהן לרבעה דפוסלין, שאם יש בין נסר לנסר כו', והאי דנקט ר' מאיר דמודה היא, דאפילו ר' מאיר לממחיר מודה בהא (שם). משום ראיה. בממחיה (לעיל בח.).

ועדיד מסוס מעלה: [וע"ע תוספות מגיגה כג. ד"ה שפופרת ותוספות יומל ב. ד"ה שכל ותוספות מוגין ע: ד"ה טמחה]